

Številka: 00104-463/2019/5

Datum: 23. 1. 2020

Odgovor na poslansko vprašanje Jelke Godec v zvezi z namero o učenju srbskega jezika v slovenskih šolah

Poslanica Državnega zbora Republike Slovenije Jelka Godec je na Vlado Republike Slovenije naslovila naslednje vprašanje v zvezi z namero o učenju srbskega jezika v slovenskih šolah:

»Po zapisih v srbskih medijih naj bi slovenski premier Marjan Šarec s srbsko premierko Ano Brnabić ob robu skupnega sestanka na Kosovu spregovoril tudi o nameri, da se v slovenske osnovne šole uvede učenje srbskega jezika. Za to naj bi bil izkazan velik interes.

Zanima me:

1. V čigavem interesu naj bi bilo poučevanje srbskega jezika v slovenskih šolah?
2. Ali je pristojni minister seznanjen s to namero? Kako to komentira?
3. V katerih šolah naj bi se uvedlo poučevanje srbskega jezika in zakaj?
4. Glede na to, da je bilo rečeno, da obstaja interes za učenje srbskega jezika, me zanima ali so bile izvedene kakršnekoli raziskave o tej nameri oziroma interesu?
5. Mednarodne raziskave PISA kažejo na znižanje bralne pismenosti in nezadovoljstvo za učenje slovenskega jezika. Ali ne bi raje na pristojnem ministrstvu razmislili o povečanju interesa za materinščino, saj je v Sloveniji uradni jezik slovenščina in ne srbsčina?»

Vlada Republike Slovenije podaja naslednji odgovor:

Slovenija se s svojo jezikovno politiko, ki na nacionalni ravni temelji na Resoluciji o nacionalnem programu za jezikovno politiko (v praksi se uporablja še izhodišča nacionalnega programa za obdobje 2014-2018¹, v medresorski razpravi pa je tudi že osnutek novega programa 2020-24), vpenja v širši mednarodni kontekst: tako Evropska unija kot Svet Evrope sta se v zadnjih desetletjih veliko posvečala področju jezikovnega izobraževanja z zelo jasnim ciljem oblikovanja večjezičnega in razno jezikovnega evropskega prostora. Večjezičnost je uvrščena na drugo mesto med osmimi ključnimi kompetencami². Ta kompetenca določa sposobnost ustrezne uporabe različnih jezikov za učinkovito sporazumevanje. Temelji na sposobnosti razumevanja, izražanja in razlage konceptov, misli, čustev, dejstev in mnenj tako v ustni kot pisni obliki (poslušanje, govor, branje in pisanje) v različnih ustreznih družbenih in kulturnih okoliščinah v skladu z željami ali potrebami posameznika. Jezikovne kompetence imajo zgodovinsko razsežnost, vključujejo pa tudi medkulturne kompetence. Zanje je potrebna sposobnost preskakovanja med različnimi jeziki in mediji, opisana je v skupnem evropskem referenčnem okviru. Vključuje lahko ohranjanje in nadaljnji razvoj kompetence za rabo maternega jezika ter pridobivanje znanja uradnega jezika ali jezikov države.

Slovenski izobraževalni model vključevanja priseljencev temelji na vključujočem (v kontekstu čim hitrejšega vključevanja v redni pouk) pristopu pri uresničevanju pravic otrok priseljencev do izobraževanja ter skrbi za njihovo učinkovito vključitev in oblikovanje medkulturne družbe. Prav tako izobraževalni sistem upošteva vidik jezikovnega repertoarja vsakega posameznika, saj otrok s priseljenkim ozadjem vstopa v vzgojno-izobraževalni prostor s svojim prvim jezikom - materinščino in morebiti tudi že z določeno stopnjo znanja tujega jezika. Za doseganje ciljev

¹ Resolucija o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2014-2018

² PRIPOROČILO SVETA z dne 22. maja 2018o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje

vzgojno-izobraževalnega procesa je nujno, da se čim prej nauči slovenščine kot učnega jezika, če se vključuje v dvojezičnem okolju pa še italijanščino ali madžarščino. Vsak od naštetih jezikov tvori del njegove sporazumevalne zmožnosti.

Srbski jezik je v slovenskem vzgojno-izobraževalnem sistemu umeščen kot obvezni izbirni predmet (OIP) v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju osnovne šole. Temelji na [učnem načrtu](#), ki ga je Strokovni svet za splošno izobraževanje Republike Slovenije potrdil na 101. seji 19. aprila 2007. Število učencev, ki se za ta pouk odloča, je majhno, kot je razvidno iz spodnje razpredelnice. V zadnjih treh letih se je izbirni predmet srbsčina izvajal samo na eni osnovni šoli - v Velenju.

	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Število učencev	27	15	6	5	12	12	4	10
Število šol		1	1	1	1	1	1	1*

V šolskem letu 2018/19 je bilo 8 učencev pri izbirnem predmetu srbsčina, letos pa jih je 6..

V skladu z 81. členom Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – UPB, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr. in 25/17 – ZVaj, v nadaljevanju: ZOFVI) se izvaja tudi dopolnilni pouk maternih jezikov in kultur za otroke priseljencev: v šolskem letu 2012/13 se je prvič začel izvajati dopolnilni pouk srbskega jezika in kulture na Osnovni šoli Livada v Ljubljani za srbsko govoreče priseljene otroke. Pouk, ki ga sofinancira pristojno ministrstvo, je obiskovalo 35 učencev. V letih do 2016/17 se je število otrok, ki obiskujejo dopolnilni pouk, zmanjšalo na 7 učencev. V šolskem letu 2017/18 dopolnilni pouk srbskega jezika in kulture ni potekal, se ja pa ponovno vzpostavil v šolskem letu 2019/2020 na isti šoli in sicer za 4 učence. Leta 2019 so na pristojnem ministrstvu vzpostavili aktivno sodelovanje z Veleposlaništvom Republike Srbije prav z namenom, da s skupnimi močmi omogočimo čim več učencem pouk srbsčine kot materne jezika v okviru obstoječe sheme MIZŠ³.

Slovenski izobraževalni sistem otroku priseljencu v skladu s slovensko zakonodajo nudi možnost učenja slovenščine, v sodelovanju z izvornimi državami oz. drugimi deležniki pa tudi razvoj materinščine, kot je razvidno iz prejšnjega odstavka. V 81. člen ZOFVI je določena normativna podlaga za zagotavljanje sredstev iz državnega proračuna tako za učenje slovenščine kot tudi poučevanje maternega jezika za priseljene učence in dijake, vključene v redno osnovnošolsko in srednješolsko izobraževanje.

Lani spremenjeni Pravilnik o normativih in standardih za izvajanje programa osnovne šole učencem priseljencem prinaša dodatne ure slovenščine po enotnih kriterijih, ki jih določajo nova pravila. Pravila so nastala na strokovni podlagi, na osnovi dokumenta "Predlog programa dela z otroki priseljenci za področje predšolske vzgoje, osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja" (v okviru projekta »Izzivi medkulturnega sobivanja«, sofinanciranega s strani Evropskega socialnega sklada). Glede na dejstvo, da je letošnje leto t. i. prehodno obdobje lahko šole (izjemoma letos) v skupine vključujejo tudi učence priseljence, ki se v Sloveniji šolajo drugo leto.

Bistvene novosti spremembe pravilnika so:

- izvajanje dodatnih ur slovenščine v heterogenih skupinah
- več pripadajočih ur, tudi v primerih majhnega števila vključenih učencev (**do 4 učenci-120 ur, od 5-8 učencev-160 ur, od 9-17 učencev- 180 ur**), poudarek na jezikovnem opolnomočenju v prvem letu šolanja
- če se učenci vključijo v slovenski šolski sistem v drugem polletju, so deležni nekoliko manjšega števila ur v prvem letu (**35 ur**), **vendar pa s tovrstnim izobraževanjem nadaljujejo še v prihodnjem šolskem letu** (gledamo torej prvo leto od dejanskega datuma šolanja)

³ Za več podatkov o jezikovnem izobraževanju, tudi o poučevanju maternih jezikov otrok drugih narodnosti gl. spletno strani MIZŠ ([povezava](#))

- možnost **sistemizacije deleža delovnega mesta strokovnega delavca na osnovnih šolah**, če se v začetku šolskega leta vključi 9 ali več učencev.
- z dodatnimi urami slovenščine je poskrbljeno tudi za učence, katerih materni jezik je slovenski, pa so se predhodno izobraževali v tujini.

V pripravi je Koncept dela za vključevanje otrok, učencev in dijakov priseljencev. Prav tako so v pripravi učni načrti za začetni pouk slovenščine za predšolsko vzgojo ter prvo, drugo in tretje vzgojno-izobraževalno obdobje. Nastajajoči učni načrti pomenijo torej poskus približevanja pogojem učenja novega jezika, ki bi učencem priseljencem omogočili boljšo jezikovno in socialno vključenost v vzgojno-izobraževalni sistem in tudi priložnost, da se jih v praksi preizkusi, evalvira in v iskanju učinkovitejših možnosti dopolni in nadgradi.

Ne glede na že dosežene systemske možnosti pa pristojno ministrstvo veliko pozornost namenja razvoju sporazumevalne zmožnosti otrok, učencev in dijakov skozi različne razvojne projekte:

- »[OBJEM](#)« na temo dviga bralne pismenosti in sporazumevalne zmožnosti otrok, učencev in dijakov v učnem jeziku, ki ga vodi Zavod Republike Slovenije za šolstvo,
- »[Jeziki štejejo](#)« na temo krepitev raznojezične zmožnosti otrok, učencev in dijakov, ki ga vodi Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani,
- »[Izzivi medkulturnega sobivanja](#)« na temo učinkovitega in inkluzivnega vključevanja otrok, učencev in dijakov priseljencev v slovenski vzgojno-izobraževalni sistem, ki ga vodi ISA institut,
- »[Le z drugimi smo](#)« na temo usposabljanja strokovnih delavcev v vzgojno-izobraževalnem sistemu za uspešno soočenje z izzivi čedalje bolj raznolike sodobne družbe, ki ga vodi ZRC SAZU.